

ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ - ΧΡΕΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Επιμέλεια Λάμπρος Σ. Τσόγκας
Εισαγγελέας Πρωτοδικών

Ζήτημα που ανακύπτει στην τρέχουσα δικαστηριακή εμπειρία είναι αυτό της επιρροής της πτώχευσης του φορολογούμενου στα εγκλήματα της μη απόδοσης φόρου εισοδήματος και ΦΠΑ και της μη πληρωμής χρεών στο δημόσιο. Με την υπ' αριθ. 1185/2005 απόφαση του ΑΠ έγινε δεκτό ότι η πτώχευση του οφειλέτου ασκεί έννομη επιρροή επί της ποινικής ευθύνης του υποχρέου αφού η κήρυξη της πτωχεύσεως έλαβε χώρα πριν από την βεβαίωση του χρέους ή το ληξιπρόθεσμο αυτού. Όμως με τις 2618/08 και 291/2012 αποφάσεις ο ΑΠ έκρινε ότι ο ισχυρισμός περί πτώχευσης αφορά μόνο το στοιχείο του δόλου και επομένως ως αρνητικός της κατηγορίας ισχυρισμός δεν είναι αναγκαίο να απαντηθεί από το δικαστήριο της ουσίας, αφού τούτος ενυπάρχει στα γενόμενα δεκτά πραγματικά από το δικαστήριο της ουσίας περιστατικά. Ωστόσο από τη μελέτη των πραγματικών περιστατικών που αφορούσαν οι υποθέσεις που κρίθηκαν πιο πάνω εξάγονται συμπεράσματα, που καθορίζουν τη δυναμική της πτώχευσης στα φορολογικά εγκλήματα και σε αυτό της μη πληρωμής χρεών στο δημόσιο. Λεκτέα έτσι είναι τα εξής:

1^{ον} η κήρυξη της πτώχευσης πρέπει να έλαβε χώρα οπωσδήποτε πριν τη βεβαίωση του χρέους ή πριν αυτό γίνει ληξιπρόθεσμο

2^{ον} αν έχει γίνει αυτό τότε πρέπει να μην έχει μεσολαβήσει αρκετό διάστημα από τη γέννηση του χρέους (όταν αυτό προέρχεται από παρακρατούμενους φόρους) μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης. Ειδικότερα με την υπ' αριθ. 291/2012 απόφαση του ΑΠ κρίθηκε αιτιολογημένη η απόφαση του δικαστηρίου της ουσίας για το δόλο του κατηγορουμένου με τις παραδοχές ότι πτώχευσή του που κηρύχθηκε στις 24-10-2002 επακολούθησε μετά πάροδο ικανού χρόνου αφότου τα χρέη προς το Δημόσιο γεννήθηκαν κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα των ετών 1998 έως 2001, κατά το οποίο ο αναιρεσείων εισέπραττε και δεν απέδιδε τον ΦΠΑ.

3^{ον} να μην έχει γίνει κήρυξη πτώχευσης με αίτηση πιστωτή να ορίστηκε ημέρα παύσης πληρωμών και έκτοτε ο φορολογούμενος να έχει προβεί σε συναλλαγές με εγγραφές στα βιβλία του. Έτσι με την υπ' αριθ. 1618/2008 απόφαση του ΑΠ κρίθηκε ότι ήταν αιτιολογημένη η απόφαση του δικαστηρίου της ουσίας για το δόλο του κατηγορουμένου στο αδίκημα της μη πληρωμής χρεών στο δημόσιο, αφού τούτος κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης με αίτηση πιστωτή του και ορίστηκε ημερομηνία παύσης πληρωμών η 12-10-1999. Ενώ όμως γνώριζε ότι η επιχείρησή του βρισκόταν σε κατάσταση παύσης πληρωμών από 12-10-1999, δεν τήρησε τη νόμιμη υποχρέωση της προς δήλωση παύσης πληρωμών αλλά συνέχιζε τις εργασίες της επιχείρησης εμφανίζοντας εγγραφές στα βιβλία της επιχείρησης μέχρι και τον Οκτώβριο 2000.

Από τα ανωτέρω γίνεται σαφές ότι αν ο κατηγορούμενος κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης με δική του δήλωση στο γραμματέα του Πρωτοδικείου και η πτώχευσή του κηρύχθηκε πριν τη βεβαίωση χρέους του ή πριν αυτό γίνει ληξιπρόθεσμο και δεν προέβη έκτοτε από την ημέρα της δήλωσης παύσης πληρωμών του σε συναλλαγές με εγγραφές στα εμπορικά του βιβλία δεν έχει δόλο για τη μη πληρωμή των χρεών στο δημόσιο που τον βαρύνουν. Η ίδια προφανώς λύση πρέπει να ακολουθηθεί και όταν τούτος κηρύσσεται σε πτώχευση με αίτηση πιστωτή δεν υφίσταται όμως μεγάλο αρκετό διάστημα μεταξύ γέννησης

χρέους (όταν αυτό προέρχεται από παρακρατούμενους φόρους) και μη απόδοσής του και δεν έχει προχωρήσει σε συναλλαγές με τρίτους εμφανίζοντας εγγραφές στα εμπορικά του βιβλία.